

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3092/2018. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 225. § (6) bekezdése, illetve a Fővárosi Törvényszék 73. Pf.638.295/2016/4. számú kiegészítő ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a perben felperes) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló pert fizetési meghagyásos eljárás előzte meg, amelynek során a közjegyző a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 48. § (1) bekezdése alapján teljes személyes költségfeljegyzési jogot engedélyezett az indítványozó részére, majd a kötelezett ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a bíróság teljes személyes költségmentesség kedvezményében részesítette őt. Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította, a másodfokú bíróság az ítéletet helyben hagyta. Ítéletét az első fokon eljáró Pesti Központi Bíróság 24.P.92.823/2013/28. számú ítéletével kiegészítette, és az indítványozót a fizetési meghagyásos eljárásban részére engedélyezett költségkedvezmény folytán előlegezett ötezer forint közjegyzői eljárási díjnak a Magyar Országos Közjegyzői Kamarának történő megfizetésére kötelezte. Kiegészítő ítélete indokolásában a bíróság arra hivatkozott, hogy ítéletében elmulasztott rendelkezni a közjegyzői eljárási díj megfizetéséről, emiatt szükséges volt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 225. § (6) bekezdése alapján az ítélet kiegészítése. Az elsőfokú bíróság a közjegyzői eljárási díj pervesztes felperes általi viseléséről az Fmhtv. 46. § (1) és (3) bekezdéseire, a 47. § (1) bekezdésére, a 48. § (3) bekezdésére, a régi Pp. 86. § (1)–(3) bekezdéseire, valamint a 24/2010. (V. 7.) IRM rendelet 9. § (1)–(2) bekezdéseire hivatkozással döntött. Az elsőfokú kiegészítő ítélet ellen az indítványozó fellebbezéssel élt. Álláspontja szerint a kiegészítő ítélettel érintett kérdésben már jogerős ítélet született, ezért az ítélet kiegészítésének nem volt helye. Állította továbbá, hogy a 9/1992. AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) kifejtettek alapján alaptörvény-ellenes, hogy a jogerős ítéletet bármely hatóság a tetszése szerint, a felek ilyen irányú kérelme nélkül megváltoztatja. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 73.Pf.638.294/4. számú kiegészítő ítéletével (a továbbiakban: kiegészítő ítélet) az elsőfokú kiegészítő ítéletet helyben hagyta, mert az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival maradéktalanul egyetértett. Kiemelte, hogy az első-, és másodfokon eljáró bíróság ítéletében nem döntött a közjegyzői eljárási díj megfizetésére kötelezésről, ezért a kiegészítő ítélet nem sértette az ítélt dolog hatályát. Utalt arra, hogy a régi Pp. 317. (1) bekezdése szerint a fizetési meghagyásos eljárást követő perben a fizetési meghagyásos eljárás díja a perköltség részét képezi, amelynek megfizetéséről a (3) bekezdés alapján a bíróságnak kell rendelkeznie, a döntés elmaradása esetén pedig a 225. § (6) bekezdése értelmében az ítélet kiegészítésének van helye. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a törvényességi óvás intézményének alkotmányellenességét megállapító Abh. nem hozható összefüggésbe a határozat kiegészítésének szabályaival.
- [3] 2. Az indítványozó a régi Pp. 225. § (6) bekezdése, továbbá a kiegészítő ítélet – elsőfokú kiegészítő ítéletre kiterjedő hatállyal történő – alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény B) cikkének és II. cikkének sérelmére hivatkozással kérte. Álláspontja szerint arra a kérdésre, hogy „utólag megváltoztatható-e egy jogerős döntés a felek bármilyen kérelme nélkül” az Alkotmánybíróság az Abh.-ban nemleges választ adott. Az Abh. indokolásának a jogerőre, illetve a felek rendelkezési jogára vonatkozó részeire hivatkozással állította, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés, illetve kiegészítő ítéletek alaptörvény-ellenesek. Az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra történő felhívására, illetve tájékoztatására azt adta elő, hogy

az Abh. szintjénél jobban alkotmányjogi érvekkel alátámasztani a támadott jogszabályi rendelkezés és bírói döntések alaptörvény-ellenességét nem tudja, ezért kérelme indokolása az Abh. teljes indokolására kiterjed. Megjegyezte, ha a törvényességi óvás intézménye alkotmányellenes volt, mert lehetővé tette a jogerős ítéletek hivatalból történő megváltoztatását, akkor a sérelmezett rendelkezés és bírói döntés is „ugyanúgy és ugyanazért” alaptörvény-ellenes, az indoklást már maga az Alkotmánybíróság megadta 25 évvel ezelőtt.

- [4] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek. Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okoknál fogva nem fogadható be.
- [5] 3.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a értelmében alkotmányjogi panaszt csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően is fenntartotta töretlen gyakorlatát, amely szerint „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14], továbbá például 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89], 3167/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a támadott jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés vonatkozásában a felkészülési idő hiányára, vagy a visszaható hatályú jogalkotás, jogalkalmazás tilalmára nem hivatkozott, ezért indítványának a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alapított eleme nem felel meg a törvényi feltételnek.
- [6] 3.2. Az indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezéssel, illetve bírói döntéssel összefüggésben emberi méltósághoz való jogának sérelmét is állította. Az alkotmányjogi panasz elsődleges funkciója az egyéni jogsérelem orvoslása, éppen ezért az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság vizsgálata az indítványozó által megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Ennek a feladatnak az elvégzéséhez a határozott és egyértelmű kérelmet tartalmazó indítvány szolgáltathat csak alapot. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen tartalmazza az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja alapján az indítványban meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, e) pontja szerint pedig annak indokát kell adni, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó azzal, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés, illetve bírói értelmezés alaptörvény-ellenességének indoklásaként az Abh. indoklását jelölte meg, nem tett eleget e törvényi elvárásoknak. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a törvényességi óvás alkotmányellenességét megállapító Abh.-ban tett megállapítások, következtetések egy másik jogintézményre, a határozatok kiegészítésére automatikusan nem vonatkozhatnak, és nem is vonatkoznak. A szakjogi összehasonlítás részletezését mellőzve az Alkotmánybíróság csupán arra mutat rá, hogy a régi Pp.-t alapvetően jellemző kérelemre történő eljárás, kérelemhez kötöttség elvét jó néhány kivételes, a bíróság hivatalbóli eljárását lehetővé, vagy kötelezővé tevő szabály törli át, és ezeknek a szabályoknak a háttérben egymástól eltérő indokok húzódnak meg. A kivétel szabályok egyike a régi Pp. – módosításokkal ugyan, de 1954. augusztus 1. napjától 2017. december 31. napjáig hatályban volt – 225. § (6) bekezdése, amely szerint, ha a bíróság az ítéletében nem rendelkezett olyan kérdéssel, amelyről a rendelkezés jogszabály értelmében hivatalból kötelező, a mulasztást a bíróság a hiányosság észlelését követően haladéktalanul köteles hivatalból pótolni. A még jogerőre nem emelkedett, de akár már jogerős határozatok hivatalból történő kiegészítése tehát kizárólag azokban az esetekben kötelezettsége a hiányos határozatot hozó bíróságnak, amikor jogszabály rendelkezése alapján valamely kérdésben döntenie is hivatalból kellett volna. Határozatának hivatalból történő kiegészítésekor a bíróság a saját mulasztását pótolja: olyan kérdésben hozott döntéssel egészíti ki határozatát, amelyet annak már meghozatalakor is tartalmaznia kellett volna. A fizetési meghagyásos eljárást követő perben is alkalmazandó régi Pp. 78. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a perköltség felől hivatalból határoz, a perköltség egy részéről való döntés elmaradása így az ítélet kiegészítését teszi szükségessé.
- [7] Az indítványozó úgy támadta a régi Pp. 225. § (6) bekezdését, hogy a rendelkezésből csupán egy szót kiragadván állította annak alaptörvény-ellenességét, de indítványában sem a megsérteni vélt Alaptörvényben biztosított

joga sérelmének lényegét nem jelölte meg, és felhívás ellenére sem indokolta meg a támadott rendelkezés – és nem általában a hivatalból történő eljárás, döntés – alaptörvény-ellenességét. További hiányossága az alkotmányjogi panasznak, hogy az a támadott bírói döntés vonatkozásában a határozott kérelem követelményének csupán abban a vonatkozásban felel meg, hogy megjelöli a sérelmezett döntést és a megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezést. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében, ha a panasznak több tárgya van, a panasz tárgyaira vonatkozóan külön-külön kell az alkotmányjogi panaszban bemutatni, hogy azok milyen indokok, érvek alapján alaptörvény-ellenesek {lásd hasonlóan 3193/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [15], 3251/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]}. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]”{34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.

[8] A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálatát mellőzve – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. március 6.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1136/2017.

